

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei archidiecezane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 4
Epistole nefranțuze se refuză. — Articuli nepublicși nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu literă garmond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Nr. 16 Tip.

Urmînd inspirațiunii acelor simțiminte loiali, cari totdeauna mi au fost prima și principala datorință civică a le nutri față de Maiestatea Sa preagrațiosul nostru rege domnitoriu, mi exprim adînc simțita mea regretare asupra articolului acestui ziaru apărut în numărul lui de ieri sub titlul „Resplata?”; pre care redacțiunea într'un moment nefericit al impresiunilor produse de împregiurările actuali, a fost destul de nesocotită a-l da publicității într'o redactare necorectă; sper totodată, că urmele acestei lunecări le vor neteji acelea multiplice dovești ale respectului nemărginit, ale fidelității și alipirei către preanaltul tron, cari de altmîntre au fost și vor fi și în viitoriu la locul de frunte în coloanele acestui ziaru.

Sibiiu, 7/19 Octobře, 1883.

Miron Romanul m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

Cătră p. t. cetitori!

După-ce am percurs optsprădece ani cărarea cea spinoasă de publicist, ca redactor al acestei foi, mă vîd silit de diverse împregiurări, a mă retrage dela acestfel de activitate.

Aducînd aceasta la cunoscînța p. t. public cetitor, i mulțămesc totodată din inimă pentru spriginul ce mi-a dat în decursul carierei de redactor și îl rog, ca aceasta aducere la cunoscînța și mulțămită, să o considere și primească de rămas bun, și de subscrisul în momentul, în care ca redactor, trebuie să mă despart de dînsul.

Sibiiu, în 7/19 Octomvre 1883.

Nicolae Cristea.

Cătră onoratul public cetitoriu!

Surprins pe neașteptate de încrederea onorifică, cu care onorabila comisiune administrativă a tipografiei archidiecezane mi-a încredințat în mod provisoriu și chiar în momentele din urmă conducerea redacțiunii „Telegrafului Român”, trebuie se cer din capul locului scusele onoratului public cetitoriu, dacă eu la moment nu sîm în stare de a-i presenta un fel de programă detaliată, după care în misiunea mea cea de tot grea voi căuta să satisfac în proporțiunea debilelor mele puteri justele pretențiuni ale publicului nostru. Am însă în vedere trecutul de 31 de ani al „Telegrafului Român”, și acesta e de ajuns, ca să-mi reguleze programa pentru viitoriu. În trecutul acesta vîd: că foaia noastră „Telegrafului Român”, totdeauna, chiar și între cele mai critice împregiurări, a luptat cu rezoluțiune și devotament pentru interesele bisericesti și naționali ale poporului român din patria noastră, și în activitatea sa jurnalistică a cultivat cu totadinsul simțul detorințelor cetățenesti către Preanaltul tron, *adeverata iubire de patrie și reverința către legi*. Această misiune a foaii noastre mă voi silii să se îplinească și în viitoriu, și se producă rezultate mulțămitoare pentru patrie, națiune și biserică.

Sarcina grea, la carea m'am angajat, mi se va ușora, dacă onorații corespondenți ai „Telegrafului Român” vor binevoii a da foaii noastre și de acum înainte sucursul lor, și dacă ne vom concentra toate puterile într'aceea, ca organul nostru prin zel și moderațiune, prin energie și tact se facă celea mai bune servite cauzelor noastre comune.

Sibiiu, 8/20 Octobře 1883.

Mateiu Voileanu,

redactor provisoriu al „Telegrafului Român”.

Restaurarea funcționarilor în comitate.

Timpul tace și trece. Oara în care vor fi chemați reprezentanții comitatelor să se pronunțe prin votul lor aruncat în urnă se apropie cu pași repeși. Este întrebarea, că în comitatele locuite de români, se face vre-o pregătire corespunzătoare în privința acestor alegeri?

La timpul său n'am întârziat a aduce aminte cetitorilor noștri, atât de datorințele, cât și de foloasele, ce se pot deriva dintr'o procedere înțeleaptă și dintr'un interes bine înțeles, nepreocupat și fără de dauna cuiva. Ba la diverse ocațiuni ne-am silit a arăta, că tocmai procederea înțeleaptă, interesul bine înțeles, nepreocupățiunea și așa mai departe sînt mijloacele, prin cari fără de a jigni pe cineva promovăm binele comun, care fiind binele comun este al tuturor locuitorilor din patrie.

Dacă este așa, atunci cu atât mai vîrtos trebuie să ne interesăm toți românii din toate părțile și de alegerile aceste și între marginile legii să concurgem cu toții, care cu părerile și care cu esecutarea lor însăși.

Ca ori și ce lucru însăși, care are să fie lucru bun, trebuie să fie mai înainte premeditat și pregătit.

Deci, într'u cât nu se va fi făcut în una sau în altă parte, oamenii noștri cu deosebire să se gîndească, să-și aleagă bine persoanele, care vor ave, pe lângă cualificațiunea prescriasă, teoretică și practică, și însușirea indispensabilă pentru un administrator bun: de a fi cu inima și cu sufletul pentru promovarea bunei stări a poporului, în privința materială și intelectuală, fără deosebire de naționalitate.

N'avem lipsă să adaugem, pentru că aceea se înțelege de sine, că românii, acolo unde interesele de mai sus amintite pretind, se vor îngriji, ca precît va fi cu putință, să nu peardă din vedere și interesele lor naționale.

Timpul de și cam scurt, însă bine întrebuițat până la ziua alegerii, poate produce fructe folositoare binelui comun.

Deci să folosim bine acest timp.

Revista politică.

Sibiiu, în 4 Octomvre

Cetim următoarele în edițiunea de seară a ziarului „Deutsche Zeitung” dela 12 Octomvre:

Maioritatea din dieta galițiană lucrează fără oboseală la întărirea dominațiunii ei. După ce Po-

lonii au reușit, prin tot felul de mijloace, să reducă la ma ipuțin de două-spre-dece numărul voturilor Rutenilor din dietă, apoi acum se procede la stabilirea dominațiunii polone prin reprezentațiunile comunale și județiane. La aceasta țintesc propunerea votată ieri, în a treia cetire și cu cea mai mare grabă de dietă, cu toate obiecțiunile ridicade de Ruteni. Prin aceasta se prelungește dela trei le șese ani mandatele reprezentațiunilor comunale și județiane. D. Grocholski a și că prin această dispozițiune se mărește autoritatea reprezentaților comunali și județiani. Se scie însă în ce sens își întrebuițază autoritatea lor, organele administrațiunii autonome. Ei consideră polonisarea țerei, ca principala lor misiune și de aci reiese lămurit, de ce Polonii pun o atât de mare greutate asupra mării considerățiunii acestor funcționari. Astfel dar pe când în Galiția se apropie de realizarea ei opera polonisării, de alta parte polonismul se crede deja destul de tare, spre a se gîndi la un act ofensiv îndrăzneț. Un țiar din Lemberg îndeamnă pe Poloni să stăruiască pentru înființarea unei scoale polone în Viena după modelul scoalei ceche, ce există deja aci. Și oare de ce domni din Lemberg s'ar lăsa mai pe jos, pe câtă vreme vîd că de frumos merg lucrurile ceche? Poate că în

rënd Viena va avè și o scoală slovenă și alta croată. — Bunurile erei de împăciuire sânt fără sfârșit.

Discușiunea urmează mereu în presa elvețiană și franceză asupra cestiunei neutralității Savoiei. Ziarul „Bund“, din Bern, răspundând ați diarelui parisian „le Temps“, espune vederile sale în privința acestei cestiuni, vederi, cari trebuie să fie negreșit și acelea ale consiliului federal elvețian. Ziarul „Bund“ dice, că, în timpi de pace, pot prea bine să garnisoneze trupe franceze în teritoriul neutru, și astfel fiind, să se facă și manevre. Ceea ce nu poate suferi însă Elveția, ar fi o încălcare vedită a drepturilor stabilite prin tractate și o asemenea încălcare s'ar întâmpla în momentul, când Francia ar ridica întăriri pe teritoriul dela Taucigny și dela Chablais, fie făcute acestea în scopuri ofensive sau defensive. Dreptul de defensivă în aceste ținuturi aparține de fapt Elveției. De aceea dar consiliul federal elvețian nu se supune de cât unei datorii cerute imperios, când cere dela Francia lămuriri asupra adevăratei însemnătăți în privința întăririlor ce cugetă a rădica pe muntele Vuache.

Elveția nu trebuie a lăsa să i se strimtoareze de nici o parte existența sa internațională și de aceea are îndatorirea, cu toate că este mică sau fiind-că tocmai e mică, să și apere interesele sale internaționale chiar și față cu vecinii a tot putericii. Totuși ziarul „Bund“ face apel la mărini-mia Franciei, de vreme ce amintese bărbăților de Stat francezi trista stare de lucruri din nainte de anul 1815, când Republica Alpină era un loc de ciocniri îngrozitoare ale armatelor străine și sângera deja sub groaza resboaelor sêlbatice dintre popoare. Fiind că după aceea puterile europene, prin tractatul dela Viena, au proclamat Elveția ca un Stat neutru, apoi este negreșit sigure că Elvețianii, veghiază la această neutralitate ca la o cestiune de existență și că sânt hotărâți a o apăra până în cele din urmă consecinți ale ei.

Ministrul president francez, d. Ferry, a remas zilele acestea la un banchet dat în Rouen la un toast ridicat pentru presidentul Grevy. Discursul său a fost aproape demonstrativ față cu Spania. D. Ferry laudă pe presidentul Republicei, mai ales că s'a însărcinat el sigur a repara greșalele unei mulțimi neconsciencioase. Mai mult de cât atât nici nu pot ca cei din Madrid și se pare că cei de acolo nici nu sunt dispuși de fapt a mai pretinde vre-o altă satisfacțiune diplomatică, căci circularea, pe care noul ministeriu espaniol este asupra punctului de a adresa prefectilor, va accentua, după cum se anunță că Spania refușă ori ce alianță cu Europa, și că voiesce a trăi în bune relațiuni cu Francia. Este de sperat că aceste intențiuni reciproce vor reuși a înlătura încoardarea dintre Francia și Spania, și convingerea, că cabinetul Posada Herrera are simțeminte amicale față cu Francia, va descepta și acele clase franceze antispaniole, cari merseră atât de departe cu ura lor. De altmintelea nu se poate spune de cât bine atât de programa cabinetului spaniol.

Prin discursul său d. Ferry a lăsat să se vadă că relațiunile dintre densusul și președintele Republicei nu s'au turburat întru nimic prin recentele evenimente, ear cabinetul Posada Herrera publică o programă ministerială, care în esență nu este alteca decât programa stângei dinastice. Astfel dar cu puțină bună-voință și în dorința sinceră de a se ajunge la o împăciuire, s'au restabilit relațiunile amicale

dintre Spania și Republica francesă, relațiuni, cari nu fuseseră turburate de cât numai din cauza pasiunilor desfășurate de unii bărbăți politici ai Franciei.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Budapesta, 6/18 Octomvre 1883. În corespondența încă din rëndul trecut v'am promis, că vè voiu ține în curent cu afacerea din Croația. Pe când era să vè spuie unele picanterii cu privire la această afacere, terminată prin concesiune făcută de guvernul actual croaților, eată că întrevine altă cestiune, nu mai puțin importantă, adecă afacerea Ciangăilor, — nu sciu în a câte-a edițiune.

Rêsplata faptelor rele nici odată nu întârzie. Politica guvernului actual nu fără cuvânt se numesce politică de distrugere, căci atâta a distrus, încât sute de ani nu vor fi în stare să repareze stricăciunea. Prin sistemul de guvernare fără controlă a dat curs liber volniciei. Dovadă multele abusuri în oficiu, abusuri devenite proverbiale. Prin călcarea în picioare a legilor favoritoare naționalităților a sdruncinat din temelie încrederea popoarelor în sfințenia legii; așa că după cum prea potrivit a dis deputatul sêrb Dr. Polit cu ocașiunea desbaterei cestiunei croaților, nu e mirare, dacă popoarele din Ungaria și îndreaptă privirile spre Viena — spre casa habsburgică, de unde mai așteaptă scut și apărare.

E bine să fim în curent cu lucrurile. Ministrul president Tisza n'a reflectat la cuvintele lui Polit, și diaristica europeană nu s'a înșelat, când a dis că tăcerea lui Tisza față cu Polit, concesiunile lui în cestiunea Croației și au isvorul în voința curței din Viena.

Dar catotuși să se arete, dl Tisza că el e puternicul sdrobitoriu al naționalităților, s'a purtat și se poartă încât purtările sale sânt în stare să ne sdrobească ultima mângăere ce ne-a mai remas — credința în existența dreptății.

Însă să revin la ceea ce mi-a fost ținta acestei corespondențe! După fiasco cu Croația, vine fiasco și mai mare în afacerea cu ciangăii, așa că ungrii încă pot esclama: *Nulla calamitas sola*.

În zilele aceste procurorul de stat de aici primece o arătare, că ziarul „Függetlenség“ a lui Verhovay n'a administrat la adresa lor banii colectați pentru repatrierea ciangăilor. S'au colectat la administrația ziarului „Függetlenség“ 2700 fl. din cari s'au administrat numai 550 fl. la locul competent; cu manipularea banilor a fost conreșut fratele redactorului en chef Ludovic Verhovay. Banii s'au întrebuintat pentru acoperirea speselor ziarului sus numit. În urma acesteia fratele redactorului fu prins și pus în cercetare.

În urma acesteia redactorul ziarului „Függetlenség“ publică un articol nespălat la adresa supremului procuror de stat Kozmar, din care cu privire la acest obiect rezultă numai atâta: că comitetul pentru Ciangăi a publicat mai multe liste despre banii încurși pentru Ciangăi, totodată s'a făcut la acest comitet central arătare despre suma tuturor intratelor. Comitetul central putea cere trimiterea banilor când voia. Aceasta însă nu o a făcut, ci a trăgănat toată afacerea cu Ciangăii. În urma ace-

steia redacțiunea a ținut banii la sine, etc. Apoi continuă: „Suma colectată este la noi și acum, și cu interese cu tot o punem ori și când la dispoziția comitetului central. Să facă numai provocare, în 8 zile, întreaga sumă o administrăm pentru nobilul scop. Cu intențiune am elocat banii la un loc, unde căpătăm 8 percente, pentru ca să promovăm și prin aceasta cauza Ciangăilor, fiindcă casa noastră de păstrare dă numai 4%; locul înse, unde am depus noi banii, e mai sigur ca o casă de păstrare, căci pentru întreaga sumă garantează redactorul chef cu toată averea sa.“ Mai amenință cu acțiune pentru vătămare de onoare și a libertății individuale contra procurorului de stat.

Din investigațiunea de până acum a rezultat numai una: Ludvig Verhovay vine din contradiceri în contradiceri.

Afacerea aceasta a pus tot orașul în febre. Și nu fără cuvânt vor dice ungrii: „*Nulla calamitas sola*“, căci luarea insigniilor cu inscripție ungurească de pe edificie publice din Croația și așa ține în febre toate clasele capitalei.

Se vede că onestitatea a început a fi „*rara avis*“ și pe alte terene nu numai în administrația publică. Rodele sistemului actual. Se pare că cei dela „Függetlenség“ se țin de dogmele politice ale dlui Trefort: Mai întâiu de toate *maghiar, apoi bogat cult*.

Cercetarea e tot în curgere. Deputatul dietal Komjáthy și-a retras cautiunea de 10,000 fl., depusă pentru „Függetlenség“, și în sensul legii de presă, dacă în 48 de oare nu se va pune cautiune ziarul nu va mai pute să apară.

Acesta e cel mai nou scandal signalizat din capitala Ungariei. El varsă multă lumină în afacerea cu sermanii ciangăi. Nesce oameni fără rațiune pornesc pe drum pe paciancii locuitori din Bucovina conduși de grandomania: înmulțirea elementului maghiar. Fără cap i primesc în trecerea lor până la Panciova. Fără cap îi așează în locuri cu mocirle fără a reflecta la topografia locurilor, de unde i-au adus. Fără cap și fără inimă i-au dat pe mâna unor oameni să exploateze. Fără inimă i lasă fără nici un ajutoriu în trecerea lor către casă. Fără pic de sfială defraudează banii colectați spre acest scop.

Să ne clarificăm. Ungaria prin sistemul de guvernare a distrus întreg organismul statului. *Suprema virtute cetățenească e a fi maghiar*. Aceasta o predică ministrul de sus, aceasta o predică piticii de jos. Alte virtuți nu mai există. Noțiunea patriotismului o au dus ad absurdum, degradându-o la o procedură de 5 pițule pentru maghiarizarea numelui. Patriotismul unguresc după definiția maghiarilor e o caricatură. Și pentru că noi avem alte idei despre patriotism, pentru că noi înțelegem sub patriotism iubirea patriei, până la ultima picătură de sânge, dezvoltarea fiecărui cetățean în limba dată lui de Dumnezeu, egala îndreptățire înaintea legii, pentru acest patriotism al nostru, să nu mai avem loc în părinteasca inimă a domnitorului nostru?

Statul nostru a fost tare și mare, și mărețele fapte din trecut se serbează astăzi ca indemn la altele nouă. Pe vremea aceea ungurul era ungur, românul român, sêrbul sêrb, germănul german. Astăzi toți sântem unguri în sens politic. Și aceasta nu ajunge. Șovinismului unguresc mâncând i crește

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din francezese de E. B.)

(Urmare).

Primul glas, ce i bătu la urechie și prima față ce i se prezentă erau fața și glasul vestitului profesor Stangstadius. Savantului nu i se întâmplase nimica; dară el era furios și se prinse într'un noroc de Cristian, care era, nemascat în fața densusului. El îl coplesă cu injurări și îl amenință cu mânia cerească și cu blăstēmurile universului.

— Încet, încet! îi răspunse Cristian ajutându-i a se pune în picioarele sale neegale! dta nu ți-ai rupt nimica, har domnului, domnule profesor! Universul și cerul sânt martorii plăcerii, ce simt că ai rămas teafăr; dacă este a dtale sania condusă așa nebunesce, dta nu esci nici decât amabil față cu oamenii, ce n'au cai așa buni ca dta. Ei! lasă-mă, adăogă el dând încet la o parte pe geologul, care voia să-l apuce de gât, ar fi fost mai bine să te las, atunci, când te-am întâlnit întâiași dată pe lac, să îngheți acolo, în loc să-mi strivesc umerii luându-te în spate.

Profesorul, fără a cerca să recunoască pe Cristian, continuă a declama, ca să-i probeze că accidentul s'a întâmplat din vina sa, pre când Cristian, ocupat împreună cu Olof ași aduna urșii, vedu între ei un om mare, întins și fără mișcare cu fața în zăpadă. Totodată un bărbat tiner îmbrăcat în negru și palid de spaimă veni de pe laturea cealaltă a drumului, unde fusesse asvârlit și strigă:

— Dl baron! unde este dl baron!

— Ce baron? dișe Cristian, care tocmai ridicase omul leșinat și îl ținea în brațe.

— În momentul acesta, feciorul dannemanului lovi cu umărul său umărul lui Cristian, dicend:

— Iarl-ul! veți, iarl-ul!

Și, până ce tinerul medic al baronului se grăbi a-i lua căciula de blană, ce se infundase peste fața bolnavului său de-l îradușea, Cristian fu nevoit a și destace brațele sale puternice și a lăsa pe moribundul să cadă iarăși în zăpadă, recunoscend cu o groază neînvingibilă, în omul, căruia îi veni în tr'ajutor, pe baronul Olaus de Waldemora.

Ei îl întinseră pe grămada de urși: era patul cel mai bun, ce se putea face sub impregiurările aceste, și medicul inspăimântat se rugă de Stangstadius, care obținuse odinioară diploma de doctor în medicină, să i ajute cu sfaturile sale și cu experiența sa într'un cas, ce-i părea estraordinar grav. Stangstadius, care tocmai își cerca toate încheeturile pentru a se asigura, dacă nu era mai vătămata ca

de obicei, consimți în sfârșit a se ocupa de singura persoană, ce părea serios vătămata.

— Ei! dișe el privind și pipăind pe baron, e foarte simplu: pulsul neactiv, fața vênătă, busele înflăte, respirarea ca de agonie... și totuși nici o vătămare... E limpede ca soarele, că este un atac de apoplexie. Trebuie lăsat sânge iute și cu imbielșugare.

Tinerul medic își căuta instrumentele și nu le găsea; Cristian și Olof îi ajutară a căuta, dară nici ei n'au fost mai norocoși. Sania baronului, dusă de caii focoși, era departe; vizitiul, gândind că stăpănul său îl va sdrobi sub bețe pentru negliobă sa, fugea după sanie cu capul perdut și umplend deșertul cu injurăturile sale.

De oare ce blândul cal al dannemanului se oprise dintr'o dată, se vorbea a pune pe bolnavul în sania țeranului și a-l transporta la castel, cât se poate de îngrabă. Stangstadius protesta dicend că bolnavul are să sosească mort. Doctorul eșit din fire voia să fugă după sania baronului și să se caute instrumentele. În sfârșit el le găsi în busunarul său, unde mulțămită confusiunii sale le a atins de dece ori fără a le simți; dară, când era vorba să-i desfacă vâna, mâna sa tremura, încât Stangstadius deplin indiferent pentru toate ce nu-l privea pe sine însuși și mulțămit altcum a pute proba superioritatea sa în toate lucrurile, luă lanceta spre a lăsa sânge.

apetitul și umblă după fantasmagorii, voind să facă din noi din toți maghiari. Nu mai întreabă de onestitate, nu de caracter, nu știință, culturală, nu inimă, nu iubire de patrie, nu constanță probată și fidelitate loialitate în sute de casuri pecetluită cu sânge. Nu. Vorba ministrului Trefort: **Mai întâi maghiar, apoi avut, culi.**

Cu astfel de principii, pe astfel de căi se nu ne mirăm că ajungem la cuvintele puse în gura domnitorului și la casuci, ca cel cu defraudarea banilor pentru Ciangăi. De peacără să fie omul, și prin scara de lucruri de ași se strică. Răspătă meritată nu întârzie.

Cor.

Seghedin, 16 Octomvre 1883. Mă aflu sub o impresiune foarte mare! Evenimentele în 2—3 zile așa de repede au urmat una după alta, încât din chaosul acestor evenimente abia știu, cu care să încep. Înainte de toate sosirea și așezarea oaspeților români. Încă pe 13 n. a l. curente era anunțată sosirea oaspeților români și în specie a prelaților și a celorlalte dignități bisericesti. Mica colonie română aștepta cu nerăbdare și totodată cu bucurie sosirea lor! Cum se nu? când ea este dată a cetii și a auzi prea adese ori injurături și bajocuri asupra neamului românesc, când ea nu are ocaziune a vedea prelații și dignitarii săi; prin urmare a alerga prin toate părțile spre ale căuta și asigura lor quartirele cele mai bune și mai potrivite, la locuri mai aproape de centru și a alerga la gară spre a-i primi pe scumpii noștri oaspeți și prelații noștri, a fost o plăcere mare pentru noi.

La 10 oare a. m. sosi Escelența Sa Părintele arhiep. și metrop. al nostru și episcopul Aradului cu Preacuvioșiile lor și cuvioșiile D. Popea și Pușcariu și celelalte dignități ale bisericeii noastre. Ne săltau inimile de bucurie a-i vedea pe toți sănătoși în mijlocul nostru.

Ce privește festivitățile trebuie să recunoșc, că totul a fost impozant.

La 11 oare sosi trenul separat al curții. Majestatea Sa se cobori cu suita înainte porții de triumf acolo fu bineventat din partea orașului, apoi din partea clerului, în special din partea Esc. Sale Metropolitului nostru gr. or. care dădu impresiune în câteva cuvinte bine simțite adresate în limba română bucuriei clerului, de al pute felicită pe Majestatea Sa urându-i zile îndelungate. După bineventările aceste scurte și după răspunsurile Maj. Sale se puse regele și suita în trăsurile de gală. Porniră. Înainte mergea banderil civililor poporeni, după aceștia banderil aristocrației în costumuri pitoresci și lucuroase. După careta și suita regelui urmară preste 200 de carete cu magnați și nobili în costumuri maghiare. Necurmăte strigări de „Eljen“ îl urmăreau pe Majestatea Sa pe toată linia; eară densusul saluta milităresce în continu din careta în stēnga și în dreapta dîmbind afabil. Conductul a decurs în cea mai bună ordine.

Majestatea Sa a descălecat la casa magistratului, unde l' acceptau femei tinere în vestminte albe și îi înmanuară un buchet colosal și presărindu-i calea cu floricele.

La o oară după ameași se începură prezentările resp. bineventările omagiale mergēnd înainte clerul, apoi urmānd delegațiunile comitatelor și ale orașelor și celelalte corporațiuni și oficele din Seghedin.

Cristian, foarte emoționat, privea din picioare tabloul acesta straniu și sinistru, luminat de reflecsele livide a soarelui apunător: acest bărbat puternic și cu fisionomie inspăimēntătoare, care se svârcolea convulsiv pe cadavrele fearelor selbatece, bizar agrămădit acest braț gras și alb, din care curgea lin sânge negru, ce se îngroșă pe zăpadă; acest medic tiner și fața-i blândă și fricoasă, în genunchi alături cu clientul său teribil, partageat între frică a-l vedea murind sub mâinile sale și între spaima copilărească, ce îi pricinuia mormoitul puilor de urs de lângă densusul: sania răsturnată, armele imprēsciate, fața inspăimēntată și totuși reutācijas, mulțămītă tinēru-lui danneman: slabul cal fumegānd de sudori și māncānd la zăpadă fără grige, și peste toate aceste fantastică fața a lui Stangstadius iluminată de un suris de triumf trecut în stadiul cronic și glasul său gāngāitor perorānd despre incident pe un ton tăietor și pedantic. Era o scenă, se nu o uși în veci, un grup totodată hazliu și tragic, poate neînțelebil la întâia vedere.

— Sērmāne doctore, dīse Stangstadius, eu nu ți pot ascunde, că de va scāpa bolnavul dtale, are mare noroc! Inse nu-ți inchiui, că rēul a venit din vina incidentului, apoplecia a fost iminentă de douē-deci și patru de oare. Cum de n'ai prevēdūt dtā aceastā?

— Eu am prevēdūt-o, dīse tinērul medic cam supērat, nu ți-am spus-o, este o oară, domnule Stang-

Depunēnd clerul român cu graiul viu prin Archiereii săi omagiul său, Majestatea Sa a răspuns în modul cunoscut lectorilor jurnalului acestuia. (v. nr. 115 a. c. Red).

Prezentările s'au finit la 3 oare.

Apoi a urmat prāndul regal la 5 oare p. m. cu „mēnu-ul“ bucătăriei regale în sala cea mare a magistratului, — delectānd o musică aleasă oaspeții adunați.

Prima și a fost invitați între alții la prāndul regal Esc. Sa Dr. Ioan Vancea metropolitul gr. cat., a doua și Esc. Sa Părintele Archiep. și Metropolitul nostru Miron Romanul, a treia și Ilustr. Sa Dl Ioan Mețian, episcopul Aradului.

Māne voi continua cu descrierea solemnității lor. La revedere!

Correspondentele.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sēptēmānă, deschidem pe trimestrul Octomvre-Decemvre al anului 1883, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelāngă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfēșese cu ultima Septemvre 1883, a și înnoi din vreme abonamentului, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzi cu espedarea foiei*).

Editora „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei așii de adresă dela abonamentul ultim.

Varietăți.

* (Din Seghedin.) Din incidentul petrecerei monarchului în Szegedin oficiul telegrafic de acolo a fost espus unui adevērat asediū, așa încāt în restimpul dela 12—16 l. c. s'au espedat 4881 telegrame, conținēnd 117,827 de cuvinte.

* (Un diregētoriu de-al statului.) În 12 st. n. a lunei curente primī oficiul de comunicațiune din Cluj o depeșă dela șeful stațiunii garei dela Apahida, ca să i se trimită imediat o locomotivă cu lucrători, fiindu-i viața periclitată din partea oficiantului Oscar Gludovatz. Preste câteva minute se și trimise o locomotivă cu ajutorul recerut sub conducerea oficialului Ladislau Trencseny. Când sosiră la Apahida, il aflară pe dl Oscar Gludovacz pe peron cu un revolver în mână gata de a împușca în fereștile departamentului, unde se afla șful. Ajutorul scāpă pe bietul om de moarte. Ce privește pe Gludovacz se vede, că nu e întreg la minte, aventuri de aceste a mai avut domnia-lui, când era aplicat la gara dela Copșa; preumblāndu-se adecă prin pădure a voit să probeze cum e viața haiducească, se pune deci de opresce o căruță, cu care se întâlni, scoate revolvērul și trage, apoi ia toți banii celor din car și și vede ear de

stadius, de când a primit în pavilionul de vânătoare scrisoarea aceea, ce i-a tulburat fața. Eu am făcut toate din lume spre a împedeca pe dl baron a merge la vânătoare; el n'a vrut să asculte și tot ce am obținut a fost, a l' insoți în sanie.

— În adevēr! frumos ajutor și-a asigurat aci! De nu m'ași fi imbiat eu a mă reînțoarce cu dvoastră, cât am vēdūt că dlui nu este în stare să vēneze, s'ar fi putut înăduși aci. Dta n'ai presentā de spirit...

— Dta ești prea dur cu oamenii tineri, dle profesor, replică medicul din ce în ce mai supērat. Ușor îți lipsesce presentā de spirit, când ești aruncat la dece pași și abia sculat, ești chemat a judeca la întâia vedere un cas, poate desperat.

— Ce lucru mare a cădē în zăpadă! dīse dl Stangstadius, dānd din umērul ce tocmai voia să facă mișcarea aceasta. De ai fi cădūt dta, cum am cădūt eu într'un puț de mine! La o adāncime de cinci-deci de urme, șapte policari și cinci lizii, o leșinare de șese oare cinci-deci și trei...

— La naiba! dle profesor, e vorba de leșinarea bolnavului meu și nu de a dtale! Ce a fost, a fost. Fii, bun ține-i brațul se caut un pansament.

— Bre! sūnt oameni, cari se plāng de toate, continuă Stangstadius plimbāndu se încolo și încoace fără a asculta pe medicul.

treabă. Mai târziu, când se întâlni Gludovacz cu oamenii pe care i'a jefuit, le dādu îndērāt banii dīcēndu-le, că a voit numai să cerce viața de bandit.

La Ciucia fiind apoi strāmūtat a voit să arangeze o ciocnire de trenuri numai din petrecere, inse în momentul suprem observāndu-se intențiunea fu împedecat în esecutarea voinței sale. Astfel de oameni nu-s pentru oficii publice ci pentru institute de alienați.

* (Szegény Csángok!) În zilele acestea au trecut prin Mureș-Oșorheiu Ciangăi în grupe mai mici spre Bucovina, patria lor natală. Ei se reînțorceau din patria cea nouă plină de fericire, cel puțin lor așa li era de șovinisti infățisată. Din fețele lor palide și posomărite se vedea, că sūnt foarte necăjiți, că au suferit și sūnt în suferință de miseriile grele, și că sufer de durere de inimă pentru că mult puținul lor material avut înainte plecārei din comunele lor natale, l'au percut. Ei se întorc în comunele lor, unde nu mai gāsesec nici casă, nici masă, nici alte realități, căci acele sūnt trecute în posesiunea cumpărătorilor. Ei le vor vedea dar cu inimă sāngerāndă.

Esteriorul lor privitoriu la îmbrăcăminte, încā era de vāerat, ei au nāvālit aici asupra magistratului cerēnd ajutoriu, si au cerșit pela case. Au dīs că mai sūnt dintre ei îndārēt, dar cari dintre aceia nu vor veni în toamna aceasta, se vor întoarce la primāvāră.

Între alte vāierări din partea singuraticilor orășeni am auzit din gura unor mueri pe uliță vorbele: „Szegény Csángok! most bezezy nem mennek bandával eleibe.“ (Sēraci ciangăi, veđi acum nu le merg cu musici inainte.)

* (Necrolog.) Primim următorul anunț funebru:

Subscriși, cu inima doreroasă anunță, că neuitatul soț respective tată, ginere și cumnat

Ioan Pop,

paroch greco-catolic în Tiuriu,

după un morb greu de 13 zile, a încetat din viață în 17 Octomvre a. c. la 6 oare d. a. în anul al 50-lea al etăței și al 23-lea al fericitei sale căsătorii.

R-mășițele sale pāmāntesci se vor petrece la repausul etern Sāmbātā în 20 Octomvre la 2 oare după ameași.

Fie-i țērīna ușoară și memoria neuitată!

Tiuriu 18 Octomvre 1883.

Amalia Pop nāsc. Vestemean, ca soție, cu pruncii săi minoreni: Ioan, Aureliu, Antoniu, Valeria și Maria Helena.

Antoniu Vestemean canonic,
ca socru.

Ana Crișan nāsc. Vestemean, cu soțul George Crișan. Valeriu Vestemean cu soția, ca cumnați. Carolina Cașolțian nāsc. Vestemean, ca mātūșe, și alți consāngeni și afini.

* (Cler național pentru românii din Macedonia.) „Poșta“ din Galați scrie următoarele:

Se scie că de câțiva ani încoace simțul național a început să se deștepte cu multă vioiciune printre Românii din Macedonia. Se scie apoi că nimica nu lipsesce mai mult acestor frați ai noștri din peninsula balcanică de cât un cler național și luminat; căci clerul actual e grec sau grecisat, ceea ce tocmai a contribuit la desnaționalisarea români-

Apoi, uitāndu-și, că a voit să-și reverse mânia sa asupra lui Cristian, bunul om viu, inse fără reutate, adāgā vesela adresāndu-se cātră Cristian:

— Devenit-am eu numai cât de cât palid, când m'am gāsīt sub animalele aceste... fără a socoti pe ceilalți doi, pe dta și pe soțul dtale? Doi stēngaci și jumētate! Dară, în sfēșīt ce va să dīcă câteva contusiuni mai multe sau mai puținē? Eu n'am gāndīt numai la mine! Eu am fost gata a ajuta bolnavului, a-i lāsa sānge. Privirea ageră, mână sigură!... Dar, unde dracu te am vēdūt eu pe dta? continuă el adresāndu-se tot cātră Cristian fără a mai gāndi la bolnav. Dta ai ucis toate fearele aceste? Frumos vēnat o ursoaică mare, soiū negru cu ochi albaștri! Când cugeți că prostul acela de Buffon... Dar unde i-ai gāsīt? Sūnt rari în țeara noastră!

— Dă mi voia a-ți respunde de altă-dată, dīse Cristian; doctorul reclamă ajutorul meu.

— Lasă, lasă se curgă sāngele, replică geologul cu linisce.

— Ba nu, e destul! esclāmă medicul. Luarea sāngelui face efect bun, vină, vină de veđi, domnule profesor: dar se nu abusām de remediul acesta: el e în momentul acesta ca și morbul.

(Va urma)

lor macedoneni. Scolii românesce de bine, de rău, tot mai au acum macedoneni; dar de preoți sunt lipsiți cu totul, ceea ce împiedică foarte mult emanciparea lor națională. Necesitatea unui cler, curat românesc în Macedonia e dar viu simțită. Chiar clericii români macedoneni, cari au fost crescuți în spiritul și cultura greacă, au început să simțească această necesitate națională. Între aceștia putem înscința, că e și Prea Cuvioșia Sa Archimandritul Veniamin Popescu, român macedonean din Clissura fost în serviciul Patriarhiei din Constantinopol până acum. Părintele V. Popescu, împins de nobilul dor al deșteptării naționale, și-a părăsit postul său dela patriarhie, și a venit în România pentru a se perfecționa mai ales în cunoașterea limbii române*) și a spiritului național românesc. P. C. Sa s'a adresat în acest scop chiar M. S. Regelui care l'a primit dîlele trecute la Sinaia cu cea mai mare bună voință, recomandându-l dlu ministru de culte spre a-i satisface cererea sa. D. ministru de culte a dispus, ca păr. V. Popescu să fie instalat în seminarul Episcopiei Dunărei de jos și să i se acorde și o biserică, unde să facă practică în servirea Dumnezeuască. De cinci zile P. C. S. a sosit în Galați și se află la seminar, orînduindu-se tot odată de către P. S. Episcop Eparhiot ca să servească la biserica catedrală locală St. Nicolae.

*) P. C. Sa Păr. Popescu vorbește românesce în dialectul macedonean.

Părintele Popescu ascultă cursurile seminariale și se ocupă cu mult zel de studiul limbii române. Intențiunea P. C. Sale e ca, perfecționându-se în cursul unui an în limba română, să fie hirotonisit arhieru pentru românii din Macedonia, care în urmă să hirotonisiască preoții necesari acelei provincii. Pentru întreținerea sa în România, guvernul nostru i va acorda o pensie lunară.

Decisiunea părintelui V. Popescu este demnă de toată lauda. Sîntem siguri, că P. C. S., reușind a fi hirotonisit arhieru, va sci să inspire simțul național nu numai în clericii români ce-i va hirotonisi P. C. S., ci și în acei ce sînt astăzi hirotonisiți, și cari au fost siliți să supoarte până acum jugul arhierilor grecești.

De dorit ar fi încă, ca guvernul nostru sau societatea macedo-română să ia măsuri, ca să aducă tineri macedoneni, spre ai crește prin seminariile noastre și a-i trimete în urmă ca să fie hirotonisiți preoți pentru parochiile române din Macedonia. Această măsură ar completa silințele laudabile, ce și dau frunțașii națiunii noastre pentru înființarea de scoli și trimiterea de învățatori în Macedonia. Și după cât sîntem asigurați, acum e momentul cel mai propice pentru a lucra la deșteptarea românismului în Macedonia, căci guvernul turcesc ni e foarte favorabil demersurilor noastre. Nu trebuie dar să scăpăm această ocazie, care poate cu greu ni se va presenta altă dată.

* (Aniversări în memoria lui Luther.) Anul curent la 10 noemvre va fi anul al 400-lea dela nascerea lui Luther. Protestanții din Europa întregă fac pregătiri mari pentru sîrbarea deamă a memoriei lui. Statul german întreg este în mișcare. Asemenea și sasii noștri, ca protestanți, nu vor să rămăe înderțul fraților lor din Germania; și dînșii vor serba ziua nascerei lui Luther cu mare pompă pretutindena. Centrul festivităților însă va fi Sibiuul.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Octomvre n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.25
Renta de aur ung. de 4%	86.85	86.80
Renta ung. de hârtie	85.60	85.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	117.75	118.25
I emisure de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.10	91.25
II emisure de oblig.țiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	112.20	113.50
Obligațiuni ung. de răsumpțarea decimii de vin.	97.25	97.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice.	100	93.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	98	93.
Obligațiuni n. s. temes. cu cl. unul de soțire	98.25	98.50
Acțiuni de banc. anstro-ung.	841.	835.
Obligațiuni urbariale emesian. de	97.00	97.75
Obligațiuni ung. cu clausula de soțire	93.	93.
Obligațiuni ung. de rezerv. hrarea pămîntului	99.20	99.25
Obligațiuni de stat del. 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	97.	—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.50	287.75
Serji de regular. Ticei	109.50	109.50
Serisuri fonciari ale ins. utului „Albina“	—	100.80
100 marce nemțesc.	58.50	58.85
Galbin	5.11	5.69
Nepoleon	9.53	9.52
London (pe polița de trei luni)	120.—	120.10

Nr. 195

[556] 3—3

CONCURS.

Spre întregirea postului de învățatoriu primariu la scoala română gr. or. din Avrig dotat cu 300 fl. se escrie concurs cu termin până la 15 Octomvre st. v.

Cererile instruite conform prescrișelor din vigoare sînt a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului (în Avrig, Felek).

Avrig, în 25 Septemvre 1883.
În conțelegere cu comitetul parochial.
Vasiliu Maxim m. p.,
administ. protopr.

Nr. 361

[558] 2—3

CONCURS.

Ne concurînd nimenea, în urma concursului publicat pe baza resolutiunii Venerabilului consistoriu archidieceșan, dto 10 Februarie a. c. Nr. 155 B. la postul de paroch, în parochia vacantă de clasa a treia „Crăciunesci“ prin aceasta se escrie concurs nou, cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunat cu acest post sînt:

1. Casă parochială cu grădină de legume.
2. Porțiune canonică;
3. Stola usuată.

Toate aceste emolumente compute în bani, dau suma de 339 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au de ași trimete petițiunile lor, instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresual pentru parochii la subscrisul, până la timpul susindicat

Brad, 14 Septemvre 1883.
În conțelegere cu comitetul parochial.
Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 229

[557] 2—3

CONCURS.

În urma încuviințării Prea venerabilului consistoriu archidieceșan din 2 Iunie a. c. Nr. 1508 B. se escrie prin aceasta concurs pentru postul de capelan înființat lângă parochul Stefan Rus din Ida-mare, tractul protopresbiteral al Bistriței, în termin de 50 zile dela prima publicare în „Tel. Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sînt:

- a) jumătate din porțiunea canonică și anume 8 jugere de fênaș;

b) venitele epitrachilului pe jumătate;

Doritorii de a ocupa acest post au de ași ascerne suplicele lor instrute conform regulamentului congresual și a statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Borgo-Dioseni, 20 Sept., 1883.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței în conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresb.

Nr 356

[560] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Solnocului se escrie concurs pe baza grațiosului ordin consistorial din 8 Septemvre Nr. 3575 Scol. a. c. până 30 Octom. a. c.

1. Ungureni cu salariu anual de 300 fl. v. a.
2. Cupșeni cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir gratis în edificiul scoalei și lemne trebuincioase.
3. Rohia, cu salariu anual de 200 fl. v. a.
4. Poiana-porcului cu salariu de 200 fl. anual.
5. Libotin cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir și lemne trebuincioase.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni au ași subscrerne suplicele instruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral (posta ultimă Magyar Lăpoș.)

Cupșeni 25 Septemvre 1883.
În conțelegere cu comitetele parochiale.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

Samuil Cupșa m. p.,
ppresbiter.

Nr. 3678. Scol.

[548] 3—3

Prolungire de concurs.

Se prolongesc până la 15 Octomvre st. v. următoarele concurse:

1. Pentru postul de învățatoriu în Aciliu, protopresbiteratul Sibiuului, cu salariu anual 200 fl.
2. Pentru postul de învățatoriu în Vidra de sus, protopresbiteratul Abrudului, salariu anual 250 fl.
3. Pentru postul de învățatoriu în Sângătin, protopresbiteratul Mercurei, salariu 200 fl.

4. Pentru postul de învățatoriu în Armeni, protopresbiteratul Mercurei, salariu anual 250 fl.

Sibiu, 22 Septemvre 1883.

dela consistoriul archidieceșan gr. or.

Nr. 48.

[552] 3—3

EDICT.

Ana născută Rad, soția lui Georgiu Bogdan din Hîrtăgani, comitatul Hunedoarei, care de 9 ani a părăsit cu necredință pe legiutul ei bărbat, se citează prin aceasta că în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se înfășoșede la subsemnatul scaun protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența dînșei se va decide procesul intentat contra ei, de către bărbatul său.

Brad, 25 August 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Zărandului, ca for matrimonial de prima instanță.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 295

[546] 3—3

EDICT.

Ioan Badea din Brașov a părăsit cu necredință mai mult ca de 15 ani pe legiuita sa soție, Marina Nicolae Gușiu tot din Brașov, fără de a se sci locul, unde se afla și de mai trăsese este prin aceasta citat, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la dincontra și în absența lui se va

decide procesul divorțial intentat asupra-i de soția sa.

Brașov 9 August 1883.

Forul matrimonial gr. or. al tractului Brașov I.

Ioșif Barac m. p.,

Nr. 194

[559] 3—3

EDICT

Vasiliu Samoilă Dragomir din Porcesei, legiuitul bărbat al Ioanei Tomei Dragomir tot de acolo, protopresbiteratul Avrigului, care de 12 ani pribegesce în lume, fără de a se sci ubicațiunea lui, este prin aceasta citat ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și se va decide procesul intentat asupra-i de soția sa.

Avrig, 15 Septemvre 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 4200 civ. 1883.

[562] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoștință publică, că terminul de pertractare, în privința concesiunii comăsării generale a hotarului Custelnic s'a preșcit pe ziua de 26 Noemvre 1883 la oarele 10 a. m. în locuința judei comunal din Custelnic sub conducerea judei reg. Gejza Káplány la care termin toți locuitorii comunei se citează cu aceea, că părțile ce nu se vor presenta vor fi privite ca consimțind cu comasarea, și că primul esemplar al petițiunii îl pot afla la tribunalul reg. jos însemnat.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 24 Septemvre 1883.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec.

[555] 2—30

în Budapesta, strada Vașului, Váci utca Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebni-ca, cădelnițe, pacifical, candelile de altar, policandre pentru biserică, rîpide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectueșc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.